ԹԻՒ 1250 ՏԱՐԻ ԶՈՐԵՔՏԱՈՒԱՆ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 1883 ՓԵՏՐՎԱՐ 16

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

15 փարա **ՕՐԱԹԵՐԹ** 15 փարա

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, եւ արեկող գինն է գօլսոյ եւ գաւառաց համար 7 արծաթ մէնիտի կամ երկու ղրուշ: գաւառական բաժանորդագրութեան ծախքը մեր վրայ է: վեցամսեայ եւ եռամսեայ բաժանորդք ալ կընդունուին:

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ նամակ պէտք է ուղղել առ Տէր-Խմբագիր Բիզա փողոց խան թ. 14: Խմբագրութեան ուղղեալ գիր եւ արուիր: Յանձնուելու առջեւ մեկ տպագրի համար 3 ղրուշ է. աւելի եւ գնի համար առաքիւրիւն կ՚ելլայ:

ԱԶԳԱՑԻՆ

Հեռւեալ նամակները հրատարակութիւնը խնդրուած է մեզմէ:

. . . Խմբագիր Հայրենիք պատուական լրագրոյ

Լոյսի վերջին թուոյն մէջ լուրջ քննադատութիւն մը կարդացի պատուարժան Ուսումնական խորհրդոյ Ազգ. Հիւանդանոցի վարժարանին համար հրատարակեալ տեղեկագրին նկատմամբ:

Լոյս՝ այդ քննադատութեամբը տեղեկագրին ինչ ինչ կէտերը փոփոխութեան կ՚ենթարկէ եւս՝ կը դառնայ արուեստանոցի ապրուստին կը ձգնակցի:

Հիւանդանոցի մէջ Արուեստանոց հաստատելու արամադրութիւնը նոր չէ: Երեսուն տարի առաջ ալ կար այդ գաղափարը, հիմայ ալ կայ:

Սակայն ամեն գործ իւր արդիւնքէն կը չափուի:

Եւրոպայի մէջ երբեք չէ որ Հիւանդանոցաց կամ լուսաւորչաց մէջ Արուեստանոցներ կան: Աւելի չուրացուիր: Բայց այն տեղ ազատիչ մարմինները՝ արտադրող մարմիններէն չատ են: Մինչդեռ մեր երկրին մէջ՝ ասոր ընդհակառակն է:

Օրինակի ազգաս, որբանոցին համար Արհեստարան մը հաստատենք կըսուի. որոյ մէջ իբրեւ արհեստ՝ կօշկակարութիւնը, ատաղձագործութիւնը, եւ դերձակութիւնը աւանդուին:

Կը հարցնեմ հրապարակաւ թէ՝ արդեօք այս երկրին մէջ, մանաւանդ մեր ազգին մէջ՝ օ՛ր կօշկակարը, օ՛ր ատաղձագործը, եւ կամ օ՛ր դերձակը՝ իր կատարելագործեալ վիճակին մէջ իսկ նախանձելի կամ երջանիկ վիճակ մը ստացաւ մինչեւ ցարդ: Ասոր պատասխանը թո՛ղ ամեն մարդ կամ Հայ անցկոյն վրայ յետադարձ ակնարկ մը նետէ եւ գտնէ . . .:

Ինչ համար՝ փոխանակ Արհեստարան մը վարժարանին քով հաստատելու, ազգային մէջ ուսանողաց առ ձեռն ապրուստ մը, երաշխաւորեալ վիճակ մը ապահովելու համար, աւելի լաւ կընարեմ եւ հրապարակաւ կառաջարկեմ որ՝ Որբանոցին այնպիսի բարձրագոյն ուղղութիւն մը արուի, ուրկէ ելնող աշակերտները քաջ սովրած լինին՝ գծագրութիւն, երկրաչափութիւն, հաշուաբանութիւն, տարրաբանութիւն, բնագիտութիւն, քննագիտութիւն եւ այլն:

Ահա այս բարձրագոյն դիտութիւններով օժտեալ միաք մը՝ որ մը կարող կըլլայ իւր ճակատագրին տէրը ըլլալ, և ընթացիկ պատուաւոր արհեստով մը իւր ազգայն իւր ձեռօքը յարդարել:

Տասնամեայ փորձով համոզուած եմ, թէ այն ուսանողները՝ որք առաջ փըրկչեան վարժարանի մէջ կրթութեան հետ արհեստի ալ հեռւեցան, ազգային դժբաղդ եղաւ: Իսկ աշակերտները՝ որք Հիւանդանոցի Արհեստանոցը չը յաճախեցին և բաւականացան միայն ուսմամբ պարապիլ, անոնք բարւոք վիճակներ ունեցան, և Ազգային ասպարէզին մէջ ղանազան պաշտօններով փայլեցէ ցաղ, պետական ծառայութեանց մէջ ալ հրաշխատեցան, ընչացք կատարեցան, բժշկականութեան, փաստաբանութեան և այլն ասպարէզներու մէջ:

Ներկայ Գատ. Հոգաբարձութիւնը՝ արդէն ձեռնհաս, փորձառու և ընտիր տարրերէ կազմուած է. և իւր Յանուարի 6ՅՕէն աւելի Ս. Փրկչի բարեպաշտական հաստատութեան մէջ պատսպարեալ ազգայնոց անունդը և հանգուցեալ հայթայթելու հոգը առանձնաձ է. կը վստահիմ որ՝ Գատ. Ուսումնական խորհրդոյն այդ տուած նոր հրահանգովը՝ Հոգաբարձութեան մեղուաչան անդամոց անյողդողդ ընթացքին տարբեր ուղղութիւն մը տալով՝ թէ՝ Հիւանդանոցի անուանը նիւթապէս կը վնասուի, և թէ՝ աշակերտաց ասուղ կեանքը պարապը կըսպասուի:

Կզգուշացնեմ Գատ. Հոգաբարձութիւնը այսպիսի որոշման մ՚առջեւ. ուշի ուշով քննեն յանձնաբարեալ առաջարկութիւնը և իւր այս մասին ունեցած փորձառութեամբն ալ նկատողութեան առնու, և իւր նախորդներէն մէկուն տասնամեայ փորձառական դիտողութիւններըն ալ անպէտ չը համարին:

Եթէ Հիւանդանոցի անուկին վիճակը գիտնայի թէ կը ներէ վարժարանին և տղայոց ապագային համար արդի նիւթական զոհողութենէն աւելի մեծ գումար մը ծախսել, յանձամ ամենէն առաջ ես պիտի խնդրէի որ՝ վարժարանի ուսմանց ներկայ ծրագրին վերայ, վերոյիշեալ հանրօգուտ դիտութեանց տարրերքն ալ աւելնալու աշխատին, որք իրօք կրթական խնդրոյն հետ հաշի կըլլան և ապագային անասուդութեան մասնաւած ուսեալ աշակերտաց:

Այս առթիւ, Տէր խմբագիր, ընդունեցէք մեր յարգանաց հաւաստին, և հրատարակեցէք այն դիտողութիւնները, ի պարտ ու պաշտաձ տնօրէնութիւն առնոր ան կ է:

Զերդ անձնաւէր
Ռ. Ղազարոսեան

14 փետր. 1883
Իւսկիւտար

Գերապատիւ Սրբազան Հայր

Առենապետ Ազգ. կեդր. Վարչութեան կրօնական սրբագուման ժողովոյ,

Երկու շաբաթ առաջ լրագրաց մէջ դոհութեամբ կարդացի թէ՝ Ազգ. կեդր. [illegible] տուկ այցելու մասնախումբ մ՚ընտրեր և արտօներ է, որ թաղային և մասնաւոր վարժարանները այցելութիւններ կատարելով, տեղեկացնէ սրբագուման ժողովոյդ թէ՝ անդ բարոյական և կրթնագիտութիւն կը դասախօսուի՞ն. և եկեղեցւոց մէջ ալ Հայատառ անց արարողութիւնները ճշդիւ և միօրինակ կը կատարուի՞ն:

Սահմանագրական չրջանին մէջ թեւակոխելնէս ի վեր այս առաջին անգամը չէ որ Ազգ. կրօն. ժողով մը այսպիսի կենսական խնդրոյ մը կարեւորութիւն տալով նկատողութեան առնուլ կը հաճի: Անցեալին մէջ ալ քանի մ՚անգամ սոսկ տեսական փորձերն տեսնուեցան. բայց տարաբաղդաբար սոսկ գործադրութիւնը մինչև ցարդ ամբողջութեան մէջ է:

Այս անգամ երբ այսպիսի որոշում մը ընթերցայ լրագրաց մէջ, կրկնակի մխիթարուեցայ, որ ասոր կարեւոր խնդիրը միւսանգամ պատկառելի ժողովոյդ կողմանէ գործօն ձեռնարկութեան մը մղուելու է:

Ուսոի չնորհակալութիւն կը յայտնեմ. դիտնալով հանդերձ թէ՝ ժողովոյդ մէջ այնպիսի հատընտիր տարրերքներ կան, որոնց փորձառութիւնը մեծ յոյսեր կը ներշնչէ ողջամիտ ընթերցողաց թէ՝ այս վերջին անգամուան որոշումը նախընթացներուն պէս «անլոյծ որոշմանց» կարգը չպիտի դասուի. մանաւանդ անանկ ժամանակի մը մէջ, ուր ամեն Հայ լաւ հասկցած է թէ՝ առանց կրօնի չիք ազգայնութիւն:

Կրօնի անտարբերութիւնը ազգայնութեան անտարբերներ յարուցանելով, ուսանողներն իրենց անհիման հաւակէն կը զրկուին այն զգացմանց մշակութենէն, որոնցմով օր մը իրենց եկեղեցւոյն, ազգին և մարդկութեան պահանջներն ու պարծանքներն պիտի ըլլային։

Ո՛վ չգիտեր թէ՝ թաղային վարժարաններն այսօր իրենց կից գտնուող եկեղեցւոյն մէջ չըլլաբերուած պնակներու հասոյթէն յանուն կրօնի հանգանակեալ գումարներովը կը մատակարարուին։

Ուստի ինչո՞ւ համար Սահմանադրութեան չնորհիւ — որ պարտուց և իրաւանց օրէնքն է — մեկ կողմէն պահանջնիս կամ պիտոյքնիս գոհացուցած ժամանակնիս, միւս կողմէն առ կրօնն առ եկեղեցին ունեցած պարտքերնիս թերանամբ կատարել։

Քաղաքակրթեալ տէրութիւնները անգամ մեծ կշիռ և կարևորութիւն տուած են իրենց կրօնին. լաւ համոզուած ըլլալով՝ որ կրօնը ոչ միայն յաւիտենականութեան կամուրջ մ'է, այլև ազգութեան և պետութեան զօրաւիգ է իրեն բարոյականութեան ամենամեծ օգուտներովը։

Եթէ աչխարհի վերայ ամենահզօր տէրութիւնները իրենց կրօնքին վերայ կը յենուն իրենց ապագային, իրենց զօրութեանց չարունակութիւնը, հապա ո՞ւր կը մնայ մեզ՝ որ դարաւոր հայութեան մը դժբաղդ ժառանգորդն եմք. մեզ՝ որ այնչափ պարսկին, Օյնին, արաբացւոյն և խուժադուժին մահացու ազատնալեացը առջև ամեն բան զոհեցինք, բաղի ի մեր քրիստոսանուէր կրօնքէն՝ որ այսօր մեր ազգայնութեան իրաւամբ ազատարարն եղած է. է՛ր ուրեմն անտարբեր մնամք մատաղ սերունդ մէջ կրօնի սէրմը, հաւատոյ արմատը չհաստատելու և արդէն գտնուածները չչքախելու, չզարգացնելու։

Մեր նախնիք՝ այս տեսակէտով չատ հեռատես էին. վասն զի փորձով տեսան, թէ անցած էր այն ժամանակները որ ազգային կարողութեամբ եկեղեցին վերկեին։ Ներկայ ժամանակիս մէջ ամենէն ազատամիտ կարծուած ազգային քաղաքագէտն ալ համոզուած է խղճմտի թէ, եկեղեցին՝ միայն Հայաստանեայց Առաքելական Ս. եկեղեցին և անոր կրօնը հաստատուն մնալովը պիտի բարձրացնէ Ազգին բարոյականը, և որով հասկըն ազգ մէջ իւր դիրքը արժանավայել վիճակի մէջ պիտի պահէ։

Իմ նպատակս դուրս է կրօնի ժամանամանութեանը վրայ խօսել։ Պատասխանելի կրօն. ժողովոյդ Ս. հարք կրօնի պինաորները և աւետարանիչները ըլլալով, գիտեն իրենց դասը, իրենց հանգանակը. ուստի կը փութան ժամ մը յատուկ իրականացնել իրենց այս մասին առաջադրած բանաւոր տնօրինութիւնը, ի մխիթարութիւն Ազգիս և ի փառս եկեղեցւոյ։

Այսուհետև օր մը անանձ՝ դար մը կորսնցնել ըսել է ազգաց կեանքին մէջ. քանի օր կը յուսամք թէ՝ մեր դպրոցներուն մէջ կրօնի ուսանդութեան բացակայութիւնը բողոքականութենէն կաթոլիկութենէն աւելի վտանգաւոր է մեր ազգայնութեան, և թէ ամեն օր նորանոր դասատուներ —դրական իմաստասիրութեան և այլն դիմակին տակ— քրմածին վարդապետութիւններով անմեղ մանկանց միտքը կը մոլորեցնեն, խիղճը կը գերեն, առանց զգալի ընել տալու բարեպաշտ ծնողաց։

Կաղաչեմ մի երկչիք, մի յուսահատիք երբ անտարբերութիւնը, անհաւատութիւնը Ձեր դէմ թուրներ կանգնեն, Ձեր քայլերը առջև խոչընդոտներ յարուցանել նկրտին։

Ձեր գրչակը Ձեր խաչն է, Ձեր ուղղութիւնն է։

Այս մասին անշուշտ եղիք, որ ազգային երեսփոխանութիւնը Ձեզի հետ է, և Ազգը իւր համակրութեամբը Ձեզի կօժանդակէ միշտ։

Այս առթիւ կը խնդրեմ պատկառելի ժողովէդ, որ ներողամիտ լինի իմ զգացմանցս անկեղծ արտայայտութեանը։

Որովհետև Ձերդ գերապատուութեան և պատկ. ժողովոյդ ամենայն յարգանօք

Անձնուէր խոնարհ ծառայ

Գ. Ղազարոսեան

11 փետր. 1883 Իւսկիւտար

Տէր խմբագիր

Կը խնդրեմ Պատ. կրօն. ժողովոյ ուշադրել այս գրութիւնը Ձեր Պատ. լրագրոյն միջոցաւ հրատարակել բարեհաճեցէք։

Գ. Ղազարոսեան

ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՐԴԵՒ

Վեհ. Սուլթանին առաջին փարտուն դիր մը եկաւ երէկ Պատ. Գրիքարքարան որ կը ծանուցանէ թէ խատիւղէ սրբանոցի Հիմնադիր Սրբուհի մայրապետ սրբանոցի ձեռագործներէն քանի մը ընտիր նկարչէն Վեհ. Սուլթանին նուիրած ըլլալով, Ն. Կ. Վեհափառութիւնը չատ գոհ եղած է, ուստի իւ քաջալերութիւն Սրբուհի մայրապետին և իւր աշխերատաց 300 ոսկի կը նուիրէ, զոր չորրորդ քարտուղարի միջոցաւ Ն. սրբազնութեան ղրկելով Սրբանոցի յանձնուիլը կը խնդրէ։

Ս. Պատրիարք Հայրը իւր և Սրբուհի մայրապետին կողմանէ չերմ երախտագիտութիւն յայտնեց առ Վեհ. Սուլթանն և Ն. Կ. Վեհափառութեան առատապարգև կենաց համար բարեմաղթութիւնները ըրաւ։

——

Երկու չաբաթ առաջ գրած էինք թէ Ս. Պատրիարք Հայրը լչմխածնէն փախցուած երեք անտուկ ձեռք բերելու համար Բ. Դուռը թաղրիր մը ղրկեր էր։

Կիմանամք թէ Արդարութեան գործոց նախարարութեան կողմանէ հարկ եղած տեղերը հրամաններ ղրկուեր են վերյիշեալ անտուկները ժամ առաջ և անշնաս ձեռք բերելու համար։

——

Կը յիշեն ընթերցողք թէ՝ Ուսումնական խորհուրդը Ազգ. Հիւանդանոցի վարժարանին համար ուսմանց ծրագիրը մը պատրաստելով, տեղեկագրաւ մը ունէր մէջ ինչ ինչ դիտողութիւններ կան, Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան ղրկուկած էր ի գործադրութիւն։

Կը լսեմք թէ Հիւանդանոցի վարժարանին ուսուցիչք երկուշաբթի օր Ազգ. Հիւանդանոցի մէջ դումարուելով, տեղեկագիր մը պատրաստեր են ի պատասխանի Ուսումն. խորհրդոյ դիտողութեանց։

Միւս կողմանէ կը լսեմք թէ՝ Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութիւնը Որբանոցի ուսումնական վիճակը բարձրացնելու և կարևոր գիտութիւններ ներմուծելու համար իւր քսակէն 300 ոսկի ծախսել յանձն առեր է։

Հոգաբարձութեան այս անձնուէր զոհողութիւնը արժանի է։

——

Ուսումն. խորհրդոյ Թ. նիստն տեղի ունեցաւ երէկ ի Ղալաթիա և վարժապետանոցի կամ կեդրոնական բարձրագոյն վարժարանի մը հաստատութեան խնդիրն վիճաբանութեան նիւթ ըլլալով, յետ երկար խորհրդակցութեան որոշուեցաւ մանրամասն ծրագիր մը պատրաստել և ներկայել վարչութեան։

Այնուհետև ինչ ինչ գործոց նկատմամբ անօրէնութիւններ լինելով, նիստը փակուեցաւ ժամը 11 ½ին։

ՆԵՐՔԻՆ

Լիբանանու կառավարիչ Րաւութէմ փաշայի հինգ տարուան համար ևս վերահաստատութեան խնդիրը տակաւին պաշտօնապէս վիճաբանութեան նիւթ եղած չէ։ Սակայն կերևի թէ Դարաքաղաքիս դեռպանք անպաշաոն կերպով կը բանակցին Բ. Դրան հետ, խնդիրը նախապատրաստելու համար։ Բ. Դուռը և տէրութիւնք Րաւութէմ փաշայի վերահաստատութեան կողմն են ի բաց առեալ Գաղղիա, որ Րաւութէմ փաշայի վերահաստատութեան կընդդիմանայ։ Տեսանենք թէ տէրութիւնք Գաղղիոյ այս ընդդիմութեան մինչև ո՛ր աստիճան կարևորութիւն պիտի տան։

— Սօֆիայէն հասած հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ Պուլղարական խորհրդարանը փակուեր է։ Իշխանը իւր փակման ճառին մէջ խորհրդարանի աշխատութեանց վրայ իւր գոհութիւնը յայտներ է։

— Րուսճուքի և Եէրկէօյի հաղորդակցութիւնք կառքերով կը շարունակուին։ Դանուբը միշտ առատ է։

— Մահմուտ Նէտիմ փաշա որ երկար տանէն իվեր հիւանդութեան ենթարկուած էր, ապաքինել սկսեր է։

— Օտէսայէն հասած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ Օտեսայի նաւահանգիստը վերսին առեր է։

— Սելանիկի չուրջը գտնուած գաշտերը առագող վարսար գեաը յորդելով մեծ վնաս գործեր է։

— Հինգշաբի նախկին կուսակալ հաճի Իզզէթ փաշա Պրուսայի կուսակալ անուանեցաւ։

— Շքեղարայէն Սթամպուլի հեռաւեալը կը գրեն.

«Ալպանիացի լեռնականը փօխլիքօի մէջ ընդհանուր ժողով մը գումարեւլ, միաձայն հաւանութեամբ որոշեցին գարատաղցիներու ալպանիական սահմանները մանելուն մինչև վերջը դիմադրել։ Անցեալ գիշեր խումբ մը լեռնականք քաղաքին վրայ յարձակեցան իրենց երկու ընկերաց սրոնք ոստիկաններէ ըսպաննուած էին, վրէժը լուծելու համար։ Լեռնականաց ուրիշ խումբ մ'ալ պահականոցին վրայ յարձակելով, պահապաններէն երկուքը խղդելէ վերջը ժայռերը քաշուեցան։ Ապահ փաշա ընդհորային պահպանութեան համար աղդու միջոցներ ձեռք առաւ»։

— Մանօլօփուլօ անուն փերկօսցի յոյն մը փերկօսի մէջ 400 հազար տրախմի ծախսելով հիւանդանոց մը շինել որոշեր է։

— Օտէսա բնակող Բօսօքանաքի անուն յոյն մ'ալ Աթէնքի տիկնանց Բարեգործական ընկերութեան 7064 տրախմի ղրկեր է, անոր չահը աղքատ հիւանդաց գործածուելու պայմանաւ։ Նոյնպէս Աթէնքի տիկնանց Միլօղօսին նոյնքան գումար մը, աղքատ կանանց գործարանին յատկացուելու համար։

— Փրօվանս ընկղմեալ չոգենաւը լօսլուելու համար փորձերը կը շարունակուին։ Այս անգամ Ջմիւռնիոյ ծովափանց արտօնատէր Գ. Տիւսօ անուն հրեայ երկրաչափը մայրաքաղաքս պիտի գայ յիշեալ չոգենաւն ազատելու համար։

— Իրլանտայի մէջ լորտ Քավընտիշի և Գ. Գուրքի սպանութեան մեղսակից ճանչցուած քսան և մէկ անձանց դատաստանը Տըպլինի մէջ կը շարունակուի։

Ամբաստանեալներէն մին ձերմակ կարել յայտարարեր է թէ Անգղիոյ, Իրլանտայի և Սկովտիայի մէջ ընկերութիւն մը կայ որոյ նպատակն է «բռնաւորներն սպաննել»։ Քօփեր կոմսը, Գ. Ֆօրսթեր և շատազան կալուածատէրք ալ պիտի ըսպաննուին։ Գէտք եղած դրամը հաղային միութիւնը կը մատակարարէ։

Սպանութեան համար գործածելի զէնքերը Լոնտրայէն բերուած էին։ Տըպլինի դղեկին մօտ տուն մը վարձուած էր անկէ սպաննելու համար քօփերը լորտը։

Քարէյ ուսուցցեր է թէ բոլոր բանտարկեալք բացի երկուքէն, սպանութեան համար նիւթուած դատաստանեն մասնակից էին։ Ըսեր է թէ երկու օր ամբողջ Գ. Ֆօրսթերի եանկէն պըտտեր են զայն սպաննելու համար, սակայն երեք անգամ ձիաւոր ոստիկանաց պատահելով արգիլուեր են։

Գալով լորտ Քավընտիշի և Գ. Գուրքի սպանութեան, Քարէյ յայտարարեր է թէ դանակ գործածելու խորհուրդը ինքը տուած է։ Ա յս թուականին Տըպլինի դատադիրներու պարագլուխը խորհրդաւոր անձ մ'էր, միայն դատադիրներուն ծանօթ և «Նիւմէրօ մէկ» անունը կը կրէր։ Այս անձը մեծագումար դրամ անոնց արամադրութեան ներքև դրած էր։ Քարէյ երդուած ըրեր է որ երբ լորտ Քավընտիշ և Գ. Գուրք մահեցեր են, գարնելու նշանը ինքը տուեր է։

Ըսեր է թէ եօթը դատադիրք Քարէյ, Հանիան, Քաւան, Քարտէյ, Քելլի, Քաքրէյ և Տըլանէյ, համբուն վրայ կըսպասէին և ղոհերը պաշարեցին։ Պրատի Գ. Գուրքը դաշոյնով ղարկեր և լորտ Քավընտիշը ձախ ուսէն վիրաւորեր է։ լորտ Պրատիի որիկայ ըսեր է և հովանոցովը անոր ղարկեր է։ Պրատի լորտ Քավընտիշի վրայ յարձակեր է. Քավընտիշ թէև վերուցեր է։ Պրատի թէևէն դաշոյնի հարուած մը տուեր է։ Յայնժամ լորտ Քավընտիշ դիակնացեալ գետին ինկեր է։

Պրատի ետ դարձեր և Գուրքի վիզը կտրեր է։

Քարէյ որ սպանիչներու խմբին հրամանատարն էր, յետ սպանութեան միւս դատադիրներու հետ Քաքրէյի տունը կերթայ և «Նիւմէրօ մէկ» անուն խորհրդաւոր անձին ամեն բան կը պատմէ։ այս անձը հրաման կընէ դանակները լընլել։

Քարէյ որոյ յայտարարութիւնը միւսներուն վկայութեան այժ կուտայ, կը վերլացնէ ըսելով թէ բանտարկեալց ղրկուած դրամները մինչ օրս Քիլմանհամի մէջ բանտարկուած էին, Միութեան կողմանէ կուգային։

Քարէյի այս յայտարարութեան վրայ բանտարկեալք ախրեցան։

— Իմ դէտաւորութիւնս ալ այդ է։

— Ուրեմն ժամանակ պէտք չէ կորսընցնել։

— Կը տեսնէք օր ես ալ ժամանակ չեմ ուզեր կորսընցընել, ըսաւ երիտասարդը գիւղը վերադառնալու համար քալել առնելով։

— Վայրկեան մ'ալ սպասէ. իմ փարիզի հեռագիրներս ալ մեկտեղ կը տանիս, այնպէս չէ՞։

— Հասկցայ. քիչ մ'առաջ Գուրիէնի խօսած ատեր. հանդակդ ես պիտի ըլլամ։

— Ճիշդ։

— Ուրեմն եկէք։

— Բնչ մ'ալ սպասէ, Այն երիտասարդները զոր ձերբակալեցիր...

— Ցեսւէ ընկերնե՛րը։

— Ա յո... կերևի թէ ասոնք ամենքը ազնուական ընտանիքներէ են, և ասելի մոլեռանդ մարդիկ են քան յանցաւոր։ կերևի թէ մայրդ չգիտեմ ինչ տեսակ դատական հնարքի մը զոհ ըլլալով, անոնց դատապարտութեան պատճառ եղեր է։

— Կարելի է։ Մայրս ինչպէս գիտէք, անոնցմէ ըրուներւեցաւ և գլխատուրին երեսը տեսած էր։

— Լաւ. մայրդ ժօզեֆինի միջոցաւ կը խնդրէ ինձմէ որ այս յիմարներուն ներում չնորհեմ։ վճռագիրն ատենին մէջ գատուեր են։ վճիռը չը գործադրուած հօն պիտի հասնիս. եթէ պատշաճ գատիս, Արդարութեան գործոց պաշտօնէին իմ կողմանէ կրսես որ վճռոյն գործադրութիւնը յապաղէ։ երբ վերադառնաս, այն ատեն կը մտածենք վերջնական որոշումը։

— Շնորհակալ եմ զօրապետ. ուրիշ բան մը չունի՞ք ինձի ըսելու։

Լուսինն ծագած էր և իտալիոյ դեղեցիկ լուսնի լուսով Գօնաբարթ կարող էր նամակը կարդալ և կարդաց։

Նամակին առաջին երկու էջը կարդալով կատարեալ զուարթութիւն մը կար դէմքին վրայ. Գօնաբարթ իւր կինը կը պաշտէր. Նօրթէնս Քաղուհւոյն հրատարակած նամակները կը հաստատեն ըսածս. Բօլան Գօնաբարթի դէմքին և հոգւոյն ազատութեանց լաւ ուշադրութիւն կըներ։

Բայց նամակն ամբողջ կարդալէ վերջը դէմքը մթագնեցաւ. յօնքը պատեցաւ, և Բօլանին գաղտագողի նայուածք մ'ուղղեց։

— Մ'հ, ըսաւ երիտասարդն ինքնիրեն, կերևի թէ նամակին մէջ իմ վրաս խնդիր մը կայ։

Գօնաբարթ բնաւ չը պատասխանեց և ընթերցումն աւարտեց։

Յետոյ նամակը ծալեց և հագուստին կողմնակի գրպանը դրաւ. վերջը Գուրիէնի դառնալով։

— Լաւ, ըսաւ, մենք ալ հիմա պիտի գանք, հանականաբար սուրհանդակ մը պիտի ղրկեմ։ Գացէք պատեցէք ինծի և միւս կողմանէ դրիչ պատրաստեցէք։

Գուրիէն բարևեց և Շիվասօի ճամբան բռնեց։

Յայնժամ Գօնաբարթ Բօլանի մօտենալով ձեռքը ասնոր ուսին վրայ դրաւ։

— Վերջապէս փափաքած ամուսնութիւններէս քաղդչունիմ, ըսաւ նա։

— Ի՛նչու համար, հարցուց Բօլան.

— Քրօջդ ամուսնութիւնը ես միացեր է։

ԳԱՂՂԻԱՐԻՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԸՍՏ ՕԼԻՆՏՕՐՓԻ

Ա. Մ. Գարագաշեան

Սոն ընաիր ոճով քերականութիւնը բաւական ժամանակէ իվեր սպառած ըլլալով, ազնիւ ժողովրդեան փափաքը նաց և խնդրանացը համաձայն հարկ համարուեցաւ արբագրութեամբ կրկին տպագրել։

կեդրոնատեղին է Մ. Ց. Փափազեանի կազմատունը Ցակոբեան խան վերի յարկ թիւ 15, և Ուզուն չարչի Քիլիա խանի կարգ թիւ 370 Գրատուն դաւառական, Մ. Ց. Փափազեանի վաճառատունը։ Գինն 15 դահեկան։

ՅՈՎՀ. Մ. ԿՐՃԻԿԵԱՆ

Մասնագէտ Զղայինի հիւանդութեանց

Պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան որ այս անգամ այլեւայլ կողմերէ իւրեան դիմող հիւանդաց դիւրութիւն ըլլալու համար, որոշած է ամեն օր ժամը 9էն 11 Պօլիս կամարջին դիմաց, Մեծ. Քիւչիւքեան եղբարց դեղարանը, Զղային ամեն տեսակ հիւանդութեանց համար իրեն դիմողները ընդունիլ, եւ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր, ըստ սովորականի իւր տան մէջ կընդունի, Պէշիկթաշ Եէնի մահալլէ Փոստա ճատէսի թիւ. 48։

ՅԱՊԱՏՈՒԹԻՒՆ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ

Ի ձեւ հարցման և պատասխանւոյ

Տպագրութիւն Արամեան

կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով

Ս. Ի. դին 6 ղրուշ։

ՏԻՐ-ԽՄԲԱԳԻՐ

Ա. Ց. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Բիզա՝փալաճ խանը թիւ 14

ՓԱՆԱՍԷ

ԴԵՂ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂ ՍԱՄԱՐԱՑԻՈՑՆ

Կը ծախուի Մինասեան եւ Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը ի Գալաթիա կ. Պոլսոյ։

Փանասէն իւր օգտակարութեամբն, ինչպէս Ամերիկայի եւ Եւրոպիոյ, նոյնպէս եւ Թուրքիոյ այլ եւ այլ կողմերը մեծ ընդունելութիւն գտած է։

Փանասէն գեղացւոյն եւ գաւառացւոյն բժիշկն ու բարեկամն է, եւ մեծ օրհնութիւն մը համարուած է այն տեղերուն համար, ուր բժիշկ ու դեղ եւ դարմանի հազիւ կը գտնուին։ Փանասէն բուսեղէններէ բաղադրեալ լինելով բոլորովին անվնաս է։ Փանասէն այրածին ցաւը կ'առնէ ու քիչ առնէի մէջ կը բուժէ. նոյնպէս եւ մարմնոյն կարուած ու ճմլուած տեղերուն ցաւն ու բորբոքը չուտով կ'անցնէ։

Զղային, յօդային եւ ոսկրային սաստիկ ցաւերը բուժելով՝ տագնապալը կը հանդարտեցնէ։ Ստամոքսի, փորի եւ աղեաց ցաւերը կը կտրէ ու պաղէ յառաջ եկած դժուարութեանց առաջքը կառնու։

Փանասէն ակռայի սաստիկ ցաւերը չուտով կը բուժէ։ Մարմնոյն կտրուած կամ վիրաւորեալ կողմերն առանց փանասէ քսելով չուտ կը բժշկուին ու կը գոցուին։ Փանասէն կը բժշկէ նաեւ փորհարութիւն, թանչք, հազ, ջերմ, կոկորդի բորբոք եւ ուռեցք, մէջքի ցաւ եւ այլ զանազան ախտեր, որոց անգնահատելի դրեթէ նոյնն են։ Այսպէս կը վկայեն շատեր, որք փորձած են։ Ընտանիք իրենց տան մէջ ու պանդուխտք եւ ճանապարհորդք իրենց մօտ փանասէ պահելով եւ յանկարծական դժուարութեանց առեն գործածելով մեծ օգուտ կը քաղեն եւ ծանր հեռեւանաց առաջը կառնուն։ Փանասէն հեղուկ է, որ թէ՛ մարմնոյն վրայէն քսելով եւ թէ՛ խմելով ալ բժշկութիւն կը գործէ։

Գործածութեան կերպը հետեւեալ է։ Գլխաւոր վաճառատեղին է, Գալաթիոյ Նէնի-Ճամիի գրան կից Մինասեանին Ամերիկեան վաճառատունը, նաեւ մայրաքաղաքիս դեղագործաց քով ու գաւառներն ալ կը գտնուին։

— Ֆոյրս մերժե՞ր է.

— Ոչ, ինքը չէ մերժեր։

— Ինքը չէ մերժե՛ր, ուրեմն լոթս թանկէ յ մերժե՛ր է.

— Այո։

— Ինծմէ, մօրմէս և ձեզմէ խնդրելէ վերջը մերժե՛ր է. քրո՛ջս։

— Էհ, հիմակուընէ մի՛ սկսիր բարկանալ, և չանսահանիլ թէ ասոր մէջ ի՛նչ գաղտնիք կայ։

— Ասոր մէջ գաղտնիք չկայ. այլ թշնամանք կայ։

— Մ՛հ, զարմանալի մարդ. հիմա կը հասկնամ թէ մայրդ և քոյրդ ինչու համար քեզի գրել չեն ուզեր։ իսկ փոշէֆին կարծելով որ գործը ծանր է, ուզեր է որ դու ալ տեղեկանաս։ կինա այս լուրը կը հաղորդէ ինձ հթէ արժան դատեմ քեզի ալ իմացնելու պայմանաւ։ կը տեսնես որ ամենևին չը վարանեցայ։

— Անկեղծաբար չնորհակալ եմ, զօրապետ.. եւ լոթս թանկէ յ այս մերժման ի՛նչ պատճառ կը ցուցընէ։

— Պատճառ մը որ սակայն պատճառ չէ։

— Ո՛րն է։

— Ասիկա քոյն պատճառն ըլլալու չէ։

— Ուրի՛շ։

— Պէտք է մարդը տեսնել և հինգ վայրկեան հետը խօսիլ աղէկ հասկնալու համար։

— Բայց վերջապէս իւր խօսքին դրժելու համար ի՛նչ պատճառ ցոյց կուտայ։

— Թէ քոյրդ կարծուածէն աւելի նուազ հարուստ է եղեր։

Բօլան բարձրաձայն ծիծաղեցաւ. այս ծիծաղը սըրտին յուզմունքը կը յայտներ։

— Բայց էս ամեն բանէ առաջ ատիկա ըսած էի իրեն։

— Որը՞։

— Թէ իմ քոյրս բնաւ դրամ չունի։ Եւ միթէ մենք որ հասարակապետական զօրապետներու զաւակներս ենք, հարուստ կրնանք ըլլալ։

— Եւ քեզի ի՛նչ պատասխանեց.

— Թէ երկու հոգիի համար ալ հարստութիւն ունի ինքը։

— Ուրեմն իւր մերժման պատճառը այս չէ։

— Եւ դուք կը կարծէք թէ ձեր թիկնապահներէն մին երբ իւր քրոջ անձին վրայ նախատինք կը կրէ, կարող չէ՛ պատճառը հարցնել.

— Այսպիսի պարագաներու մէջ իմ սիրելի Բօլանս, նախատեալ անձը միայն կարող է կշռել գործին ծանրութիւնը։

— Զօրապետ, քանի՛ օրէն վճռական գործ մը պիտի կարենանք ունենալ։

Պօնաբարթ սկսաւ հաշուել։

— Ցառնահինդ օրէն կամ երեք չաբաթէն առաջ ոչ, պատասխանեց նա.

— Զօրապետ, տառնահինդ աւուր հրաման կը խնդրեմ ձեզմէ։

— Պայմանաւ մը։

— Ի՛նչ է.

— Պէտք է Պուրկ երթաս և քրոջմէդ տեղեկանաս թէ այս մերժման պատճառն ի՛նչ է։